

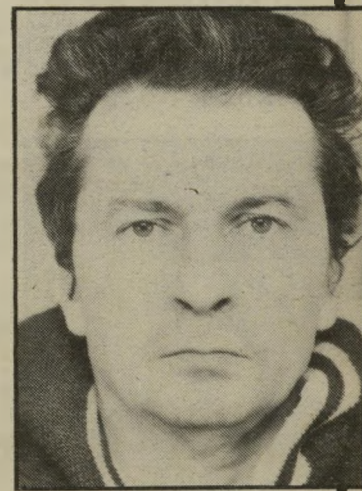
הסניגור, הנאשם ומישפחתו צריכים להרהר היטב אם

אומנם כדאי להם לטעון שהנאשם הוא חולה נפש

תראה את שמוליק קראוס, ממזר, המציא שהוא משוגע, ועובד אותו מכל המישפטים שלו; יושב לו בחווילה בבית-חולים, אוכל שותה וכותב שירים. ציון ניפנף בעיתון הערב שנשא את תמונתו של הזמר הפופולארי והמשיך: "אתה שומע, מרדכי, זה מה שאני עושה בפעם הבאה; אני, נמאס לי מבתי-סוהר, אם אני נתפס עוד פעם, אני עושה את עצמי משוגע, יעני, ולא הולך לבית-סוהר. תראה איך אני יעבוד עליהם, מניאקים!"

חודשיים אחר כך היתה לציון ומרדכי הזדמנות להיזכר במילים האלה. הם ישבו בחדר-המעצר של המיטרה וחשבו. הפעם תפסה אותם המיטרה על חם. הם יצאו מהדירה

רוברט אבן
פינצ'ו מכונית

שאלה פרצו, כשעל גופם התכשיטים והכסף, ובמכונית שחיתתה להם — מכשיר-הטלוויזיה ועוד כמה מכשירי חשמל, שגנבו מהדירה.

"הפעם הם כבר יכניסו לנו. מכל הפעמים הקודמות שהשופטים נתנו לנו צ'אנס ועוד צ'אנס, וקנס שלישיה. למה נמאס עלי-תנאי, הפעם הם יקרום אותנו," לחש ציון במרירות.

"תראה, יש לי מאסר עלי-תנאי של שנתיים, ואם השופט אפילו יתן לי רק עוד שנה אחת אני אצא, וקנס שלישיה. למה שאני לא אעשה כמו שמוליק קראוס ולאך לי לבית-הבראה באיזה אישפוז קטן? מרדכי, שהירהר בצרות שלו, אפילו לא הקשיב."

ציון הצליח להיפגש עם עורך-דינו, ושאל בעצתו לגבי התוכנית המשוגעת

שלו. להפתעתו, לא נראה עורך-הדין מתפעל מתוכניתו. "זה לא כל-כך כראי, ואני חושב שבמיקרה שלך, אפילו אם תצליח לעבוד על הרופא, הסיכון הוא יותר מדי גדול" אמר עורך-הדין בלי לתת הסברים נוספים.

מפנן בבית-חולים

ציון חזר לתא-המעצר כשהוא בטוח כי עורך-הדין שלו מכר אותו.

"תראה איזה ברזונה. אני בא עם הצעה מישפטית מעולה והוא מקנא, ומייד אומר לי שזה לא טוב ולא כראי. וגם מכר אותי. אני רוצה עורך-דין אחר. גדול, הוא מפורסם ובטח יש לו עורך-דין הכי טוב במדינה. אם זה טוב כשכילו — זה גם טוב כשכילתי" חזר ציון בעקשנות.

כאשר נפגש ציון עם בני-מישפחתו, ביקש מהם להשיג לו עורך-דין אחר. "העורך-דין הזה מניאק, לא מבין כלום וגם מכר אותי. אני רוצה עורך-דין אחר. יש לי תוכנית נהדרת ואני אצא מהמישפט הזה בלי כלום, אבל העורך-דין הטמבל הזה לא מסכים לעזור לי, אז אני מבקש שתקחו לי עורך-דין אחר."

בני-המישפחה עשו כבקשתו, ובפעם הבאה הגיע לבית-המעצר עורך-דין אחר, צעיר ונמרץ. ציון אמר לו: "תראה, אתה נראה לי בחור לעניין, יש לי תוכנית שיגעון, משהו מהסרטים. אני לא מבין למה הרבה לא עלו עליה קודם, אבל לי היה מול, קראתי בעיתון על שמוליק קראוס, והחלטתי שגם אני יוצא כמוהו."

עורך-הדין היטה אוזן קשבת ושאל: "מה עשה שמוליק קראוס?" ציון פער את עיניו ושאל אותו: "מה, לא שמעת? הוא עשה את עצמו פסיכי, קבעו שהוא לא יכול לעמוד לדין, והוא מפנן לו את הזמן באיזה בית-חולים שקט לחולי-נפש, יגמרו לכתוב את כל השירים שהוא רוצה, ואז יחזור להיות נורמלי וצ'יק-צ'ק הוא בחזק."

עורך-הדין הביט בו ארוכות ושאל: "תגיד לי, ציון, היית פעם בחיים שלך בבית-משוגעים?" ציון ענה: "לא, אז מה? אבל הייתי כבר כמה פעמים בבית-סוהר, ויותר גרוע מזה זה לא יכול להיות!"

עורך-הדין סקר אותו שנית ושאל: "ואיך אתה מתכוון לשכנע את הרופא שאתה משוגע? אם לא היית אף פעם באישפוז ואין לך שום עבר של טיפול פסיכיאטרי, מדוע שהרופא ישתכנע שאתה חולה-נפש, ולא יזרוק אותך מייד מבית-החולים?"

ציון צחק בקול גדול: "חביבי, אתה לא מכיר אותי. אני יעבוד על הרופא הזה ככה שהוא יכריז על אמו שהיא משוגעת. תראה, אתה לא מכיר אותי. יש לי כבר תוכנית. אני יספר לו שאבא שלי היה נחש, ואחר כך נהיה טווס. ואני הלכתי לבית הזה לחפש נחשים, כי הרוח של אבא שלי שלחה אותי לשם. אני לא רציתי לפרוז ולא כלום."

עורך-הדין סקר אותו שנית ושאל: "ואיך אתה מתכוון לשכנע את הרופא שאתה משוגע? אם לא היית אף פעם באישפוז ואין לך שום עבר של טיפול פסיכיאטרי, מדוע שהרופא ישתכנע שאתה חולה-נפש, ולא יזרוק אותך מייד מבית-החולים?"

ציון צחק בקול גדול: "חביבי, אתה לא מכיר אותי. אני יעבוד על הרופא הזה ככה שהוא יכריז על אמו שהיא משוגעת. תראה, אתה לא מכיר אותי. יש לי כבר תוכנית. אני יספר לו שאבא שלי היה נחש, ואחר כך נהיה טווס. ואני הלכתי לבית הזה לחפש נחשים, כי הרוח של אבא שלי שלחה אותי לשם. אני לא רציתי לפרוז ולא כלום."

מדורר להבהרת זכויותיו המישפטיות של האזרח. אין מדורר זה מתיימר לתת ייעוץ

תדרין

- יש להבחין בין המישור הדיוני לבין המישור המהותי.
- במישור הדיוני מתבקש בית-המישפט להחליט אם הנאשם אינו מסוגל לעמוד לדין מחמת מחלת-נפש. הוא מתייחס למצבו של הנאשם בשעת המישפט עצמו ולא לאחריותו הפלילית בעת ביצוע העבירה.
- במישור המהותי מבררים את מצבו הנפשי של הנאשם בשעת העבירה. אם נמצא כי לא היה אז אחראי למעשיו בגלל מחלת-נפש, הרי הוא פטור מאחריות למעשה העבירה המיוחס לו. וזה סופו של הדיון המישפטי.
- מחלת-נפש — שאלה מתייחס החוק — היא מצב של פסיכוזה. להבדיל מליקויים נפשיים בתחומי הנברוזה והפסיכופטיה.

ומכיוון שנסיבות העבירה היו מזרות מאור, החליט בית-המישפט מיומתו לשלוח את האיש לבריכות פסיכיאטרי ריות.

"הגענו לשם ביום שבת בשעה חמש אחרי הצהריים. הכניסה לבית-החולים כשער. פשוט נכנסים, עוברים דרך שדרה יפה, ואז מגיעים לבניין החדש שבו נמצא האגף הסגור, המיועד לחולים קשים ולנאשמים פליליים."

סיגריה מאחורי העורך

ע לינו לקומה שניה ועמדנו לפני דלת כבדה, סגורה באופן הרמטי. צילצול כדלת הביא את אחד העובדים אל החריץ שבדלת. הוא שאל מי אנו, ואחרי שהסברנו, פתח בעזרת מיתקן חשמלי את הדלת. היא נסגרה

מישפטי ספציפי. בכל מיקרה יתכן שוני בתוצאות. בגלל הברלים בעובדות המיקרה.

3) השאלה אם לוקה הנאשם במחלת-נפש היא שאלה-מישפטית ולא רפואית. בית-המישפט קובע זאת על-פי חוות-דעת מיקצועיות של פסיכולוגים ופסיכיאטרים, המוגשות לו כראיה.

4) הפסקת הדיון בגלל קביעת בית-המישפט כי הנאשם איננו כשיר לעמוד לדין בגלל מחלת-נפש השולטת בו ברגע הדיון, איננה מסיימת את התביעה הפלילית נגדו. כאשר יבריא, ולאחר החלטת הרשויות המוסמכות, יוכל להיות נתבע שנית לדין, ואף להיות מורשע.

5) צו-אישפוז, לעומת גזר-דין מאסר, איננו ניתן לסיום על-פי החלטת בית-המישפט, ואיננו קבוע. על כן חייבים הסניגור, הנאשם ומישפחתו להרהר היטב, אם כדאי בכלל לטעון מחלת-נפש, ולהיות מאושפז שנים בבית-משוגעים.